

NAŠE MORENAŠE MORE***NAŠE MORE**NAŠE MORE***NAŠE MORE***
*****PRONICANJE U PROŠLOST****PRONICANJE U PROŠLOST***PRONICANJE U PROŠLOST****

Vinko Ivančević*

ISSN 0469 - 6255
(79-81)

NIKOLA IVANČEVIĆ PASKOV (1826-1906) prvi praktični učitelj tečaja brodogradnje u Korčuli

UDK 371.124:629.12 N.IVANČEVIĆ "1826-1906"

U Korčuli, gradu tradicionalne drvene brodogradnje, god. 1881. pri građanskoj školi počeo je djelovati "Tečaj za građenje brodova i tesanje kamena". Kako se iz samog naziva vidi, tečaj je imao dva odjela: jedan za brodogradnju, a drugi za kamenoklesanje. Prve školske godine 1881/82. odjel za brodogradnju pohađala su dva učenika, druge godine tri, treće četiri i pete godine 1885/86. pet učenika. Tako mali broj polaznika brodogradevnog odjela prema broju polaznika za klesare, koji je bio mnogobrojniji, treba pripisati činjenici da se baš godine 1881., koja je bila osnivačka godina tečaja, počela osjećati nadmoć gradnje parobroda nad jedrenjacima, što je idućih godina u Korčuli uzrokovalo pad broja zaposlenih brodograditelja, koji, tražeći zaposlenje, iseljuju iz grada.

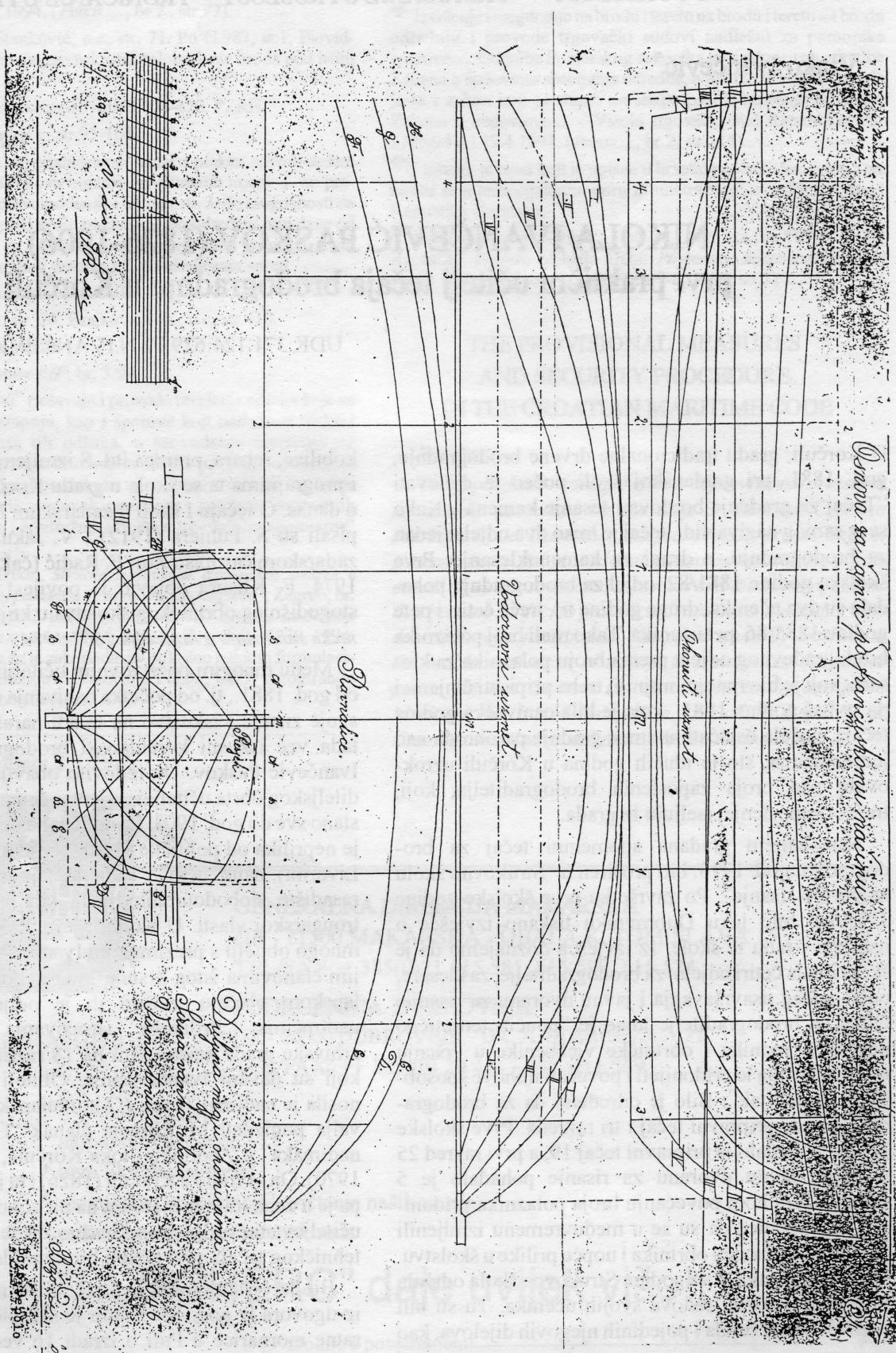
Nastojanjem građana spomenuti tečaj za brodogradnju god. 1913. bio proširen u "Strukovnu školu za obrtno risanje". Po završetku prve školske godine 1913/14. bilo je u Dubrovniku tiskano izvješće o namjeni i radu te škole. Iz izvješća doznajemo da je škola imala četiri odjela: za brodograditelje, za klesare, odjel općeg usavršavanja i javnu dvoranu za risanje. Odjel za brodograditelje imao je "poučiti teoretično naučnike, radnike i obrtničke vježbenike u vršenju njihova zvanja te pridonijeti i povećati njihove sposobnosti za dobitak". Bilo je određeno da za brodograditelje bude pripravni tečaj i tri razreda. Prve školske godine pohađalo je pripravni tečaj 19, a prvi razred 25 učenika. Javnu dvoranu za risanje pohađalo je 5 učenika. Tolikom povećanju broja polaznika pridoni jele su činjenice da su se u međuvremenu izmijenili zahtjevi u izobrazbi obrtnika i uopće prilike u školstvu. Nakon završetka prve godine Strukovna škola održala je uspjelu izložbu radova svojih učenika. Tu su bili izloženi crteži broda i pojedinih njegovih dijelova, kao

kobilice, rebara, pramca itd. S izmijenjenim nazivima i programima ta se škola u gradu Korčuli održala sve o danas. O tečaju i školi u zadarskom Narodnom listu pisali su S. Puhiera (1912) i V. Jakulić (1914), a u zadarskom časopisu Zori F. Radić (čak 1886). Godine 1974. F. Klisura objavio je povijest korčulanskoga stogodišnjeg obrtničkog školstva u knjizi *Škola za radnička zanimanja u razdoblju 1864-1974*.

Među mnogim požrtvovnim učiteljima, koji su već od god. 1881., tj. od početka osnivanja tečaja prenosili svoje znanje i iskustvo na mladi naraštaj, nalazio se tada već iskusni korčulanski brodograditelj Nikola Ivančević Paskov. Uz redovito obavljanje brodograditeljskog obrta učiteljevao je u rečenom tečaju neprestano sve do god. 1903. Prigodom nastupa službe imao je neprilika od političke vlasti "jer je u inozemstvu (u Livornu) nauk učio". Tada je taj grad slvio kao rasadište slobodoumnih misli, što je smetalo austrougarskoj vlasti. U Korčuli je u XIX. stoljeću bilo mnogo obitelji s prezimenom Ivančević i s još brojnjim članovima istog krsnog imena. Po starom korčulanskom običaju trebalo ih je odijeliti različitim nadimcima. Prilikom istraživanja korčulanske arhivske građe naišao sam na 18 različitih nadimaka koji su davani Ivančevićima. Obitelj našeg Nikole nosila je nadimak Tetka. (O korčulanskim nadimcima valja pogledati M. Gjivoja članak "Otok duhovitih nadimaka" u Zborniku otoka Korčule, sv. 1, Zagreb, 1970). On se rodio u Korčuli (1826) i tu je umro (1906), pa je u znak trajnog sjećanja na njegovo uzorno i dugo učiteljevanje na grobu uklesano da je bio "mjесног tehničkog tečaja prvi učitelj brodogradnje".

Bio je vrstan brodograditelj, što se može zaključiti iz ugovora iz god. 1861. koji je sklopio s Arsenalom ratne mornarice u Puli o izradi 16 većih čamaca za spašavanje. Međutim, u pregledanim spisima nema dokaza da je taj ugovor bio izvršen. God. 1862. u Korčuli su tri obrtnika porinute brodove opremali

*Vinko Ivančević

potrebnom opremom. Jedan od njih bio je Nikola Ivančević.

Još daleke god. 1621., kad je Korčula bila pod mletačkom vlašću, korčulanski su brodograditelji isposlovali osnivanje humanitarne udruge kojoj je svrha bila pomaganje bolesnih i nemoćnih članova, pa je možemo smatrati zametkom današnjega socijalnog osiguranja. Prvotni neodgovarajući naziv "Scuola di Santo Iseppo" tijekom vremena bio je izmijenjen i do danas zadržan u nazivu Banka sv. Josipa, ali i on nije baš najbolje izabran s obzirom na njezinu namjenu. Bilo je godina kad je udruga imala 170 članova. U toliko vjekova postojanja rad je udruge povremeno zastajao, pa je temeljita obnova izvršena god 1868. Udruga i danas nastavlja svoj rad u sklopu Župne zajednice. Naš Nikola god. 1864. bio je u upravi udruge i obnašao je čast prokuratura.

U spašavanju austrijskog barka Eneo (vl. P. Cvrljević i dr. - Korčula), koji se 30.XI.1869. nasukao u blizini Korčule, između ostalih istaknuo se i proto Nikola Ivančević, pa ga je u vezi s time odlikovala Središnja vlada u Trstu.

U XIX. stoljeću u Carigradu živjela je kolonija Korčulana, koji nisu prekidali veze sa svojim rodnim gradom, poglavito ne gospodarstvene. Korčulanskim brodograditeljima naručivali su čamce, koje bi im oni

slali pelješkim jedrenjacima što su u Carigrad dovozili izrađeni kamen s obližnjeg otočića Vrnika. Tako sam naišao na podatke da su korčulanski brodograditelji god. 1872. i 1878. slali čamce u Carigrad. Podatak iz god 1872. odnosi se na našeg Nikolu, koji je pelješkim jedrenjakom Padre Stefano (vl. Marija Fisković i dr.) poslao čamac u Carigrad. Autor Klisura u svom radu navodi, da se za 19 godina, od 1870. do 1888., izvezlo iz Korčule u Carigrad oko 400 čamaca od 17 do 25 nogu dužine. Tad je bilo carigradskih Korčulana, brodovlasnika ili suvlasnika jedrenjaka, koji su vijorili austrougarsku zastavu.

Od god. 1860. do 1915. austrijski (odnosno austrougarski) Veritas, ured za klasifikaciju brodova, imao je u gradu Korčuli agenciju. Zbog razvijene korčulanske brodogradnje ona je bila dosta zaposlena, pa je za to razdoblje od 55 godina pregledala, što novosagrađenih što popravljenih, 715 jedrenjaka sa 81790 tona nosivosti. Nikola Ivančević bio je vještak spomenute agencije od god. 1891. do 1905. a već prije toga (1871) sudski je vještak za brodogradnju.

Iz tih nekoliko podataka izlazi da je Nikola Ivančević Paskov bio cijenjen kao dugogodišnji učitelj brodogradnje i vrstan brodograditelj, pa je u svojoj struci obavljao istaknute djelatnosti i za neke je bio odlikovan.

Rukopis primljen: 2.5.1995.

LUKA DUBROVNIK

DUBROVNIK

Gruška obala 1

Telefon: 23-350 ;

Telefax: 23-352 ;

Brzojav:LUKA DUBROVNIK

RASPOLAŽE:

Vlastitim zatvorenim i
otvorenim skladištima,
dizalicama, traktorima,
autoliftovima, kamionima
i drugom lučkom mehanizacijom.

OBAVLJA:

Utovar i istovar brodova za robu
namjenjenu uvozu i izvozu,
tranzitu i razvozu. - Sprediciju
robe u razvozu. - Održava i
izgraduje obale. Pruža kompletni
servis jahtama.